

**Aan de leden****Datum**

13 oktober 2022

Kenmerk

COS/U202200677

Lbr. 22/053

Telefoonnummer

070-3738393

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Hoge energiekosten

Geachte leden van college en gemeenteraad,

De hoge energieprijzen en de almaar stijgende inflatie zorgen bij een groeiend aantal huishoudens, ondernemers en ook gemeenten voor financiële problemen. De VNG heeft over de gemeentelijke energiekosten een enquête gehouden onder gemeenten. Ongeveer 60% heeft nu nog een lopend contract, maar bijna 80% verwacht wel financiële tekorten op de begroting.

De VNG krijgt veel vragen over de uitvoering van maatregelen van het rijk die samenhangen met de energieprijzen, zoals koopkracht, energiecontracten, sancties tegen Russische bedrijven en het prijsplafond voor energie. Terwijl de effecten van de coronacrisis nog merkbaar zijn, komen er steeds meer crisissen op gemeenten af. Deze ledenbrief behandelt de verschillende problemen die samenhangen met de hoge energieprijzen. De VNG neemt actief deel aan verschillende gesprekken met het rijk om deze problemen onder de aandacht te brengen.

Bestaanszekerheid en energiearmoede

We zijn blij met de koopkrachtmaatregelen en het prijsplafond voor energie voor inwoners. Tegelijkertijd baart het ons zorgen dat een structurele aanpak nog onvoldoende van de grond komt: het is nodig om de bestaanszekerheid van inwoners en de financiële positie van gemeenten beter te borgen. Crisismaatregelen zijn niet effectief zonder een structurele aanpak. Ook hebben we nog veel vragen over de uitvoering in de praktijk. Zo geeft het rijk aan dat een prijsplafond niet uitgevoerd kan worden in combinatie met blokverwarming waarbij een flatgebouw één aansluiting voor alle woningen heeft. Dit betreft vaak juist huishoudens met een laag inkomen. Ook de uitvoering van de energietoeslag bereikt niet alle mensen die er recht op hebben. Het kost gemeenten veel tijd om zo veel mogelijk mensen te bereiken.

Ook voor het mkb is de impact van de hoge energiekosten enorm. De effecten van de coronacrisis zijn ook hier nog niet uitgewerkt en de sector krijgt te maken met nieuwe financiële tegenvallers. Met name de kleine bedrijven, middenstand en zelfstandigen kunnen de hogere prijzen niet of nauwelijks betalen. De aangekondigde steun voor mkb-ondernemingen met hoog energieverbruik kan naar verwachting niet voorkomen dat de werkgelegenheid in het mkb gaat afnemen. Bovenop de krapte op de arbeidsmarkt, stijgende lonen en andere kosten, kan het beroep op ondersteuning door de gemeente snel toenemen (bv. bijstand, schuldhelpverlening). De VNG mist een rijksaanpak zoals corona waarin een stevig ondersteuningspakket binnen no-time op tafel kwam.

Waar VNG aan werkt:

- De VNG neemt actief deel aan gesprekken met het rijk over de invulling van verschillende maatregelen en brengt steeds de potentiële problemen bij de uitvoering onder de aandacht.

Kansen voor verduurzaming gebouwde omgeving

De energiecrisis biedt echter ook kansen voor gemeenten voor de energietransitie: nog nooit zijn zoveel woningeigenaren bereid om aan de slag gegaan met de verduurzaming van hun woning.

Gemeenten hebben dit jaar € 368,5 miljoen ontvangen vanuit het rijk voor energiebesparende maatregelen in woningen, met name voor huishoudens met energiearmoede. Veel gemeenten proberen kwetsbare huishoudens nog voor de komende winter te steunen door in te zetten op kleinere maatregelen die snel kunnen worden gerealiseerd, zoals het aanbrengen van tochtstrips. Voor grotere impact op energiebesparing is het nodig om woningen te isoleren. Gezien de huidige krapte op de markt voor aanbieders van isolatie, is daar meer tijd voor nodig. We raden gemeenten wel aan daarvoor nu al plannen te maken. Meer informatie hierover vindt u in ons [eerdere nieuwsbericht](#).

Waar VNG aan werkt:

- Per 1 januari 2023 start het rijk een nieuwe regeling om isolatie bij slecht geïsoleerde woningen te stimuleren, met name gericht op kwetsbare huishoudens. De VNG is nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling van de regeling.
- Ook kijkt de VNG wat er nodig is om het isoleren van woningen verder te versnellen zodat zoveel mogelijk bewoners voor de komende winter hun woning hebben geïsoleerd. Daarbij kan het zowel gaan om het naar voren halen van extra middelen als het opschalen van de markt voor verduurzamingsmaatregelen.
- Daarnaast zijn we met het rijk in gesprek over hoe de overheden bij energiebesparing invulling kunnen geven aan hun voorbeeldrol in de eigen bedrijfsvoering en hoe de VNG gemeenten daarin kan ondersteunen. In dat kader verkennen we ook of en hoe gemeenten en provincies hun omgevingsdiensten extra toezicht kunnen laten houden op de energiebesparingsplicht bij bedrijven.

Energiekosten van gemeenten

Een deel van de gemeenten gaat (noodgedwongen) voor de jaarwisseling wisselen van energiecontract vanwege de EU-sancties tegen Russische bedrijven (Gazprom en haar dochterondernemingen). Overstappen in een roerige energiemarkt heeft extra kosten met zich meegebracht. Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat gaat op verzoek van de VNG inventariseren wat de gevolgen zijn voor de betreffende gemeenten.

Daarnaast krijgen vrijwel alle gemeenten op het moment dat hun huidige energiecontract afloopt te maken met de hogere energieprijzen. Uit de enquête van de VNG blijkt dat 60% nog een lopend contract heeft. Maar 20% geeft nu al aan dat ze haar energiekosten hebben zien verdubbelen of nog meer. Om de kosten te drukken gaan gemeenten inzetten op het verminderen van het verbruik door bijvoorbeeld de verwarming lager te zetten of door het gebruik van gebouwen te optimaliseren. Ruim 60% geeft ook aan het eigen vastgoed te gaan verduurzamen. De VNG heeft hiervoor een programma ter ondersteuning van gemeenten lopen. Meer informatie vindt u op vng.nl.

Hoewel bijna 80% als gevolg van de verhoogde energiekosten een financieel tekort verwacht op de begroting, worden de dienstverlening en de exploitanten van maatschappelijke gebouwen nog grotendeels ontzien. De VNG blijft graag op de hoogte mocht dit gaan veranderen. Daarom herhalen we de enquête binnenkort.

Waar VNG aan werkt:

- Ter voorbereiding op de inventarisatie van EZK (gevolgen overstappen Gazprom) hebben we binnenkort verkennende gesprekken met een aantal getroffen gemeenten.

De VNG blijft u ook de komende tijd op de hoogte houden van de ontwikkelingen op dit onderwerp.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Algemeen directeur